

REPUBLIKA HRVATSKA
VRHOVNI SUD REPUBLIKE HRVATSKE
Z A G R E B

Broj: Kžm 24/2018-8

U I M E R E P U B L I K E H R V A T S K E
P R E S U D A

Vrhovni sud Republike Hrvatske, u vijeću za mladež sastavljenom od sudaca Vrhovnog suda Ranka Marijana, kao predsjednika vijeća, te Melite Božičević-Grbić, Ileana Vinja, Žarka Dundovića i dr. sc. Zdenka Konjića, kao članova vijeća, uz sudjelovanje više sudske savjetnice Maje Ivanović Stilinović, kao zapisničara, u kaznenom predmetu protiv opt. T. Š. i dr., zbog kaznenog djela iz čl. 111. toč. 1. i 4. i dr. Kaznenog zakona ("Narodne novine" broj 125/11., 144/12., 56/15. i 61/15. – dalje: KZ/11.), odlučujući o žalbama državnog odvjetnika i opt. T. Š. podnijetim protiv presude Županijskog suda u Zadru od 17. svibnja 2018. broj Kmp-1/17, u sjednici održanoj 21. ožujka 2019., u prisutnosti zamjenice Glavnog državnog odvjetnika M. K., opt. T. Š. i branitelja optuženika, K. S., odvjetnika iz Z.,

p r e s u d i o j e:

I. Djelomično se prihvaća žalba opt. T. Š., preinačuje se prvostupanjska presuda u odluci o kazni na način da se opt. T. Š. prihvaćaju po prvostupanjskom sudu kao utvrđene kazne dugotrajnog zatvora u trajanju od po 24 (dvadesetičetiri) godine za svako od dva kaznena djela iz čl. 111. toč. 1. i 4. KZ/11. opisanih pod toč. I. izreke zbog kojih je proglašen krivim pa se opt. T. Š. zbog navedenih kaznenih djela i uz primjenu čl. 51. st. 1. i 2. KZ/11. osuđuje na jedinstvenu kaznu dugotrajnog zatvora u trajanju od 35 (tridesetipet) godina, u koju mu se kaznu na temelju čl. 54. KZ/11. uračunava vrijeme provedeno u istražnom zatvoru od 26. ožujka 2017. pa nadalje.

II. U ostalom dijelu žalba opt. T. Š., te u cijelosti žalba državnog odvjetnika odbijaju se kao neosnovane, te se u pobijanom, a nepreinačenom dijelu potvrđuje prvostupanjska presuda.

Obrazloženje

Prvostupanjskom presudom Županijskog suda u Zadru opt. T. Š. proglašen je krivim zbog dva kaznena djela teškog ubojstva iz čl. 111. toč. 1. i 4. KZ/11., te mu je za svako kazneno djelo utvrđena kazna dugotrajnog zatvora u trajanju dvadesetičetiri godine, pa je uz primjenu čl. 51. KZ/11. osuđen na jedinstvenu kaznu dugotrajnog zatvora u trajanju četrdeset

godina, u koju kaznu dugotrajnog zatvora mu je na temelju čl. 54. KZ/11. uračunato vrijeme provedeno u istražnom zatvoru od 26. ožujka 2017., pa nadalje.

Na temelju čl. 79. st. 1. KZ/11. od opt. T. Š. oduzet je pištolj marke „Crvena zastava“ Model 99, cal. 9 mm Luger, serijskog broja ..., te dvije kutije streljiva s oznakom „S.&B.“ police, 9 mm Luger, sa po 50 komada streljiva, oznake „...“.

Na temelju čl. 148. st. 6. Zakona o kaznenom postupku ("Narodne novine" broj 152/08., 76/09., 80/11., 91/12-odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 143/12., 56/13., 145/13., 152/14., i 70/17. - dalje: ZKP/08.) opt. T. Š. oslobođen je obveze naknade troškova kaznenog postupka iz čl. 145. st. 2. toč. 1. do 6. ZKP/08., te nagrade i nužnih izdataka postavljenog branitelja, dok je obvezan naknaditi nužne izdatke oštećenika, te nagradu i nužne izdatke opunomoćenika oštećenika iz čl. 145. st. 2. toč. 8. ZKP/08.

Istom presudom opt. I. Š. proglašen je krivim zbog kaznenog djela iz čl. 302. st. 1. KZ/11. i osuđen je na kaznu zatvora u trajanju od jedne godine te mu je uz primjenu čl. 56. KZ/11. izrečena uvjetna osuda na način da se kazna zatvora na koju je osuđen neće izvršiti ako optuženik u vremenu provjeravanja od tri godine ne počini novo kazneno djelo. Na temelju čl. 54. KZ/11. opt. I. Š. će se u slučaju opoziva uvjetne osude u izrečenu kaznu zatvora uračunati vrijeme oduzimanja slobode od 26. ožujka 2017. do 28. ožujka 2017. Na temelju čl. 148. st. 6. ZKP/08. opt. I. Š. je oslobođen obveze naknade troškova kaznenog postupka iz čl. 145. st. 2. toč. 1. do 6. ZKP/08.

Protiv te presude žalbu je podnio državni odvjetnik u odnosu na toč. 1. izreke i opt. T. Š. zbog odluke o kazni s prijedlogom da se pobijana presuda preinači te opt. T. Š. utvrde pojedinačne kazne dugotrajnog zatvora u duljem trajanju i izrekne „maksimalna kazna zatvora sukladno čl. 46. st. 2. Kaznenog zakona“.

Žalbu je podnio i opt. T. Š. po branitelju K. S., odvjetniku iz Z.₁, zbog bitne povrede odredaba kaznenog postupka, povrede kaznenog zakona, pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja, „odluke o kaznenoj sankciji i sigurnosnoj mjeri“ s prijedlogom da se pobijana presuda preinači i okrivljenika oslobodi optužbe, podredno da se ukine i predmet vrati prvostupanjskom sudu na ponovni postupak.

Opt. T. Š. podnio je po branitelju K. S., odvjetniku iz Z.₁ odgovor na žalbu državnog odvjetnika, s prijedlogom da se ta žalba odbije kao neosnovana.

Na temelju čl. 474. st. 1. ZKP/08. spis je bio dostavljen Državnom odvjetništvu Republike Hrvatske.

Postupajući prema zahtjevu opt. T. Š. istaknutom u žalbi u smislu čl. 475. st. 2. ZKP/08. (optuženik se pogrešno poziva na odredbu čl. 555. ZKP/08.) sjednica drugostupanjskog vijeća održana je u prisutnosti državnog odvjetnika, opt. T. Š. (uz pomoć tehničkog uređaja za vezu na daljinu) i branitelja K. S., odvjetnika iz Z.₁.

Žalba državnog odvjetnika je neosnovana dok je žalba opt. T. Š. djelomično osnovana.

Optuženik je naznačio da se žali zbog bitne povrede odredaba kaznenog postupka iz 468. ZKP/08., tvrdi da je „...između izreke pobijane presude i njenih razloga postoji znatna proturječnost, izreka presude je nejasna, proturječna sama sebi, dočim u obrazloženju nisu navedeni razlozi o odlučnim činjenicama, a iznijeti razlozi su potpuno nejasni, s time da o odlučnim činjenicama postoji znatna proturječnost između onoga što se navodi u razlozima presude o sadržaju isprava i samih isprava.“ Nastavlja prigovorom o povredi „...načela utvrđivanja materijalne istine, odnosno utvrđenja na jednak način činjenica koje idu na štetu okrivljenika i onih koje mu idu u korist.“ upiranjem na odredbu čl. 9. ZKP/08. uz zamjerku da je prvostupanjski sud tek jednom rečenicom „...spomenuo izvješće o osobnim i obiteljskim prilikama ...Centra za socijalnu skrb Š....“ te slijede prigovori glede provedenog dokaznog postupka i ocjeni dokazne građe.

Iz tako koncipirane optuženikove žalbe razvidno je da osim parafraziranja zakonskog teksta bitne povrede odredaba kaznenog postupka iz čl. 468. st. 1. toč. 11. ZKP/08. sadržaj žalbenih navoda ustvari izražava nezadovoljstvo ocjenom dokaznog materijala, što je prigovor činjenične naravi i shodno tome će biti razmatran u okviru te žalbene osnove. Osim toga, pobijana presuda sadrži jasne, određene i potpune razloge o odlučnim činjenicama koji nisu u znatnoj mjeri proturječni, nema proturječja između izreke i razloga presude niti je izreka presude nerazumljiva, proturječna sama sebi. Prvostupanjski sud je korektnom interpretacijom bitnog sadržaja dokazne građe (što uključuje i sukus izvješća Centra za socijalnu skrb Š.), dao argumente za ocjenu dokaza, poglavito, što se osobito problematizira u žalbi, u odnosu na prihvaćanje nalaza i mišljenja psihijatrijskog vještačenja i shodno tome odbijanje dokaznog prijedloga obrane za provođenje novog „kontrolnog psihijatrijsko-psihologijskog vještačenja“, uz pravnu ocjenu inkriminiranih radnji i zaključak da je opt. T. Š. ostvario elemente bića kaznenih djela teškog ubojstva u objektivnoj i subjektivnoj komponenti i dva kvalificirana oblika. Pored toga u pobijanoj su presudi navedeni i razlozi o odlučnim činjenicama relevantnim za odluku o kazni, oduzimanju predmeta i troškovima postupka pa pobijana presuda nema nedostataka iz čl. 468. st. 1. toč. 11. ZKP/08. zbog kojih se ne bi mogla ispitati.

Slijedom navedenog nije osnovana žalba opt. T. Š. zbog bitne povrede odredaba kaznenog postupka, a ni ovaj sud pri ispitivanju pobijane presude nije našao da su počinjene povrede procesnog zakona na koje kao sud drugog stupnja pazi po službenoj dužnosti prema čl. 476. st. 1. toč. 1. ZKP/08.

Žaleći se zbog pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja opt. T. Š. osporava pravilnost utvrđenja i zaključak suda o učinku djela u potpuno očuvanom ubrojivom stanju, iznosi niz prigovora na nalaz i mišljenje toksikološkog te osobito psihologijsko-psihijatrijskog vještačenja, smatra da je nalaz vještaka o osobnosti i ubrojivosti optuženika u bitnoj suprotnosti sa činjenicama koje proizlaze iz personalnih dokaza te izvješća stručnih osoba Centra za socijalnu skrb Š. (uz detaljno prenošenje sadržaja tih dokaza) zbog čega drži da je taj nalaz trebalo provjeriti provođenjem „nadvještačenja“, što je prvostupanjski sud neosnovano odbio. Zamjera da „Unatoč iskazima svih svjedoka koji su imali saznanja o ovisnosti okrivljenika...vještaci Klinike za forenzičku psihijatriju nisu uzeli iste iskaze u obzir niti na raspravi nakon što su stekli uvid u ista saznanja, a isto nije uzeo u obzir niti sud prilikom donošenja pobijane presude.“

Nasuprot žalbenim prigovorima, Vrhovni sud Republike Hrvatske, kao drugostupanjski sud, nalazi da su na raspravi izvedeni svi potrebni dokazi koji su sveobuhvatno i temeljito ocijenjeni, sa pravilnim zaključkom da je pri učinu predmetnih kaznenih djela opt. T. Š. bio potpuno ubrojav. S obzirom da su razlozi o ocjeni dokaznog materijala i odluci o odbijanju dokaznog prijedloga obrane razumni i uvjerljivi, to žalbenim navodima optuženika nisu dovedena u pitanje činjenična utvrđenja i izvedeni zaključci prvostupanjskog suda.

Nema dvojbe da su vještaci Klinike za psihijatriju V. razmotrili sve relevantne podatke sadržane u spisu predmeta, kako u vrijeme izrade pisanog nalaza i mišljenja u stadiju istrage, tako i kod dopune nalaza i mišljenja u fazi rasprave. Vještaci su bili upoznati sa iskazima svjedoka na koje se žalitelj referira (D. S.1, R. S., T. V. S., dr. B. Z., P. Č., P. B., L. T., D. S.2, I. S.), izviješćem Centra za socijalnu skrb Š. (dalje u tekstu: CZSS), toksikološkim vještačenjem i medicinskom dokumentacijom za optuženika, što uostalom ni žalitelj ne osporava, već polemizira sa temeljito i stručno iznesenom argumentacijom vještaka, nastojeći ishoditi povoljniji zaključak glede ubrojivosti.

Naime, optuženik u žalbi ponavlja iste one prigovore na koje su vještaci (psiholog J. G., psihijatri doc. dr. sc. N. B. i prof. dr. sc. V. J.) odgovorili na raspravi, pa je nezadovoljstvo rezultatom vještačenja i zaključkom o potpuno održanoj ubrojivosti optuženika jedini razlog inzistiranju na ponovnom, novom vještačenju. Nasuprot tome, pravilno je sud prvog stupnja odbio taj prijedlog imajući na umu da vještačenje ima sve značajke stručno utemeljene evaluacije osobnosti i psihičkog stanja optuženika s psihologijskog i psihijatrijskog aspekta, utemeljeno na primjeni znanstvenih metoda i tehnika koje su određeno i jasno navedene u pisanom nalazu i mišljenju te prezentirane na raspravi, uključujući i dugogodišnje iskustvo vještaka tijekom kliničkog i forenzičkog rada. Pored toga, od posebnog je značaja okolnost da su vještaci, osim međusobno zajedničkog rada, prije izrade pisanog nalaza i mišljenja te za potrebe dopune nalaza i mišljenja na raspravi cjelokupni slučaj prezentirali na sastanku psihijatar forenzičara radi otklona bilo kakvih forenzičkih dvojbi odnosno usuglašavanja mišljenja.

Vještaci su nakon ponovljenog razmatranja predmeta vještačenja, a nakon što su upoznati i sa naknadno prikupljenim dokazima u raspravnoj fazi postupka ocijenili kako nema novih elemenata za promjenu zaključka da je opt. T. Š. tempore criminis bio ubrojav. Pored toga su odgovorili na sva pitanja obrane kojima se problematizirao utjecaj intoksikacije drogom na optuženika, ocjena vještaka o negativnim emocijama optuženika prema roditeljima (velika količina ljutnje i bijesa sa elementima mržnje), dojmu vještaka o neautentičnosti verbaliziranog osjećaja krivnje, zaključak o mogućem heteroagresivnom ponašanju optuženika, značaju herediteta i samoozljeđivanja te mogućeg postojanja akutnog stresa (kao „okidača“ pri učinu djela) kod ocjene osobnosti i psihičkog statusa optuženika, uključujući i razumno pojašnjenje o karakteru i razjašnjenju dvojbi koje su se pojavile tijekom vještačenja. Ovdje valja naglasiti i ponoviti da je nalaz i mišljenje vještaka utemeljen na podacima iz sudskog spisa (iskazi svjedoka, toksikološko vještačenje, izviješće centra za socijalnu skrb, medicinska dokumentacija Opće bolnice Š. i Zatvorske bolnice) te pregledima i pretragama obavljenim u Klinici za psihijatriju V. pri čemu je sa optuženikom obavljeno šest psihijatrijskih intervjua.

Nasuprot tome, izvješće CZSS sastavljeno po socijalnom radniku i psihologu sadrži podatke o osobnim i obiteljskim prilikama optuženika prikupljenim iz Centru dostupne dokumentacije i heteroanamnestičkih podataka dobivenim u jednokratnom razgovoru sa optuženikom. Prema tome, osim što je posve promašena žalbena tvrdnja da su „...stručnjaci iste struke, vjerojatno sličnog radnog iskustva došli do potpuno različitih zapažanja u odnosu na ... stanje istoga (optuženika) tempore criminis.“, izvješće CZSS ne dovodi u sumnju kvalitetu, pouzdanost i stručnost ekspertize vještaka psihijataru i psihologa.

Naime, nema dvojbe da je optuženik prije učina djela bio konzument opojnih droga, da je pokazivao određene promjene ponašanja do mjere da su se pokojni roditelji optuženika obratili za pomoć i liječniku psihijatru, svjedoku dr. B. Z., koji je roditelje savjetovao na koji način liječiti problem ovisnosti o drogama. Da je tome tako potvrđuje i toksikološko vještačenje (utvrđena prisutnost MDMA, THC-COOH, lidokaina) koje sud prvog stupnja s pravom prihvatio pri čemu vještak I. G. nije mogla odrediti u koje je vrijeme i u kojoj količini opt. T. Š. konzumirao droge s obzirom na veliki protek vremena od događaja do uzimanja uzoraka na analizu te osobito zbog vrlo kompliciranog metabolizma droga (list 823 spisa).

Međutim, za ponoviti je da su svi ovi podaci bili poznati vještacima Klinike za psihijatriju V. te da su i na raspravi ostali kod zaključak kako je kod opt. T. Š., kao osobe s dubokim i trajnim poremećajem ličnosti disocijalnog tipa, dijagnosticirana zlouporaba (a ne i ovisnost) više psihoaktivnih tvari zbog čega nema mjesta ni primjeni sigurnosnih mjera obveznog psihijatrijskog liječenja ni obveznog liječenja od ovisnosti. U odnosu na problematiziranje i žalbene prigovore na račun vještaka toksikologa valja naglasiti da su vještaci na raspravi izrijekom pojasnili da se sama koncentracija sredstava ovisnosti u krvi bilo kojeg okrivljenika nikada ne može dovoditi u izravnu vezu sa njegovom ubrojivosti već samo može biti pomoćno dijagnostičko sredstvo i orijentir, ali se konačno mišljenje o ubrojivosti donosi na osnovu sveukupne eventualne psihopatologije ili njezine odsutnosti (list 871 spisa).

Budući da vještaci, protivno tvrdnji optuženika nisu zanemarili niti ignorirali okolnosti na koje se poziva u žalbi, naprotiv objektivno, temeljito i sveobuhvatno su na sve primjedbe i pitanja odgovorili na raspravi, osnovano je sud prvog stupnja odbio prijedlog obrane za novo vještačenje te je na temelju provedenog dokaznog postupka pravilno i potpuno utvrdio sve odlučne činjenice, pa tako i činjenicu da je opt. T. Š. kaznena djela na štetu roditelja počinio u ubrojivom stanju.

Stoga nije osnovana žalba opt. T. Š. zbog pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja, a s tim u svezi i povrede kaznenog zakona iz čl. 469. toč. 2. ZKP/08.

Nadalje, na utvrđeno činjenično stanje i radnje opt. T. Š. prvostupanjski sud je pravilno primijenio materijalni zakon ocjenom da su ostvarena obilježja dva kaznena djela teškog ubojstva i to na podmukao način i iz bezobzirne osvete, dakle u dva modaliteta počinjenja, odnosno kvalificirana oblika, kako je подробно obrazloženo na str. 14 pobijane presude. Oba oblika jednakomjerno su sadržana u postupanju optuženika, motiv bezobzirne osvete kao pokretač djela i sam način izvršenja, podmuklost iznadprosječnog intenziteta (koji inače prati svako ubojstvo) prema roditeljima koji ni po čemu ne očekuju bilo kakav akt agresije niti imaju priliku za obranu odnosno reakciju na planirana i izvršena ubojstva.

Prema tome, nije u pravu opt. T. Š. da „ne može biti stjecaja kvalifikatornih okolnosti“ pa je neosnovana žalba opt. T. Š. zbog povrede kaznenog zakona, a ni ovaj sud pri ispitivanju pobijane presude nije našao da su počinjene povrede materijalnog zakona iz čl. 476. st. 1. toč. 2. ZKP/08. na koje kao sud drugog stupnja pazi po službenoj dužnosti.

Državni odvjetnik nije zadovoljan kaznom, smatra da je opt. T. Š. otegotnim trebalo cijeniti da su djela ostvarena uz dva kvalifikatorna obilježja, izrazitu upornost pri usmrćenju oca, da je i opt. I. Š. „uvukao“ u događaj što je kod njega prouzročilo tešku traumu, te da su ostale otegotne okolnosti kao i osobnost optuženika (psihijatrijsko vještačenje) podcijenjene.

Nasuprot tome, opt. T. Š. drži da je kazna „...protivna praksi sudova u Republici Hrvatskoj...“, da je pogrešno otegotnim cijanjeno ponašanje nakon počinjenja djela koje je prema iskazima očevidaca bilo atipično pri čemu da se osuda „provlači i kroz cijelo vještvo Klinike za forenzičku psihijatriju“ te da je izostao „...element specijalne prevencije pogibeljnosti činjenja kaznenih djela...“.

Razmotrivši odluku o kazni i žalbene prigovore stranaka, Vrhovni sud Republike Hrvatske kao drugostupanjski sud ocjenjuje da je, uz pravilno odmjerene pojedinačne kazne dugotrajnog zatvora u trajanju po dvadeset četiri godine za svako kazneno djelo, osuda na jedinstvenu kaznu dugotrajnog zatvora u trajanju trideset i pet godina primjerena osobnosti optuženika, stupnju krivnje, svim okolnostima počinjenja djela utvrđenim u prvostupanjskoj presudi te jačini ugrožavanja zaštićenog dobra.

Prije svega, osnovano je i pravilnom argumentacijom sud prvog stupnja zaključio da unatoč prijedloga CZSS nema mjesta primjeni maloljetničkog prava budući da nisu ispunjeni kumulativno predviđeni uvjeti iz čl. 105. st. 1. Zakona o sudovima za mladež ("Narodne novine" broj 84/11., 143/12., 148/13. i 56/15. - dalje: ZSM/11.), poglavito imajući na umu da vrsta i način počinjenja djela nije odraz mlade životne dobi optuženika.

Nadalje, prvostupanjski sud je optuženiku olakotnim cijenio mladu životnu dob i neosuđivanost, dok je otegotnim vrednovao veliku količinu bezobzirnosti i bešćutnosti odraženu ponašanjem nakon počinjenja djela (odlazak na rođendansku zabavu, konzumiranje droge, „podizanje atmosfere“ pucanjem iz pištolja, odlazak u kafiće i vožnja do Z.₂ i natrag do V.) i pokušajem prikrivanja tragova (SMS poruke o navodnom boravku roditelja u Š., uništavanje mobitela) kao i „sveopće zgražanje javnosti“ na događaj koji se zbio u manjoj sredini na štetu roditelja koji su optuženiku pružali adekvatnu roditeljsku skrb. Međutim, premda se optuženik nije izjasnio krivim za djela iz optužnice, priznao je objektivni učin djela i verbalizirao kajanje što je, uz okolnost da se radi o mlađem punoljetnom počinitelju kaznenih djela trebalo imati odraza pri odmjeravanju jedinstvene kazne. Po ocjeni ovog drugostupanjskog suda jedinstvenom kaznom dugotrajnog zatvora u trajanju trideset pet godina ostvarit će se svrha kažnjavanja iz čl. 41. KZ/11. i ova kazna u dostatnoj mjeri izražava društvenu osudu zbog počinjenih kaznenih djela pa je u tom dijelu prihvaćena žalba optuženika, dok je žalbu državnog odvjetnika trebalo odbiti kao neosnovanu.

Ispitujući pobijanu presudu sukladno čl. 478. ZKP/08., pravilno je prvostupanjski sud na temelju utvrđenog činjeničnog stanja i primjenom čl. 79. st. 1. KZ/11. od opt. T. Š. oduzeo predmete, pištolj i streljivo pobliže opisano u izreci te presude.

Slijedom navedenog, na temelju čl. 486. st. 1. i 482. ZKP/08., odlučeno je kao u izreci.

Zagreb, 21. ožujka 2019.

Zapisničar:
Maja Ivanović Stilinović, v.r.

Predsjednik vijeća:
Ranko Marijan, v.r.

UPUTA O PRAVU NA ŽALBU:

Protiv drugostupanjske presude Vrhovnog suda Republike Hrvatske, sukladno čl. 490. st. 1. toč. 1. ZKP/08., dopuštena je žalba Vrhovnom sudu Republike Hrvatske kao trećestupanjskom sudu u roku od 15 dana, računajući od dana dostave prijepisa presude.